

[Paul Hartling.]

samkvem og bedre kontakter i Europa. Gør vi ikke det, bliver ord som sikkerhed og samarbejde kun tomme ord.

Danmark er placeret geografisk således, at vi er de nærmeste naboer til de to Tyskland, og grænsen mellem øst og vest går lige syd for vort område. Derfor kommer øst-vestproblemerne os ved så meget som noget andet udenrigspolitisk problem. Vi har en førstehåndsinteresse i, at naboens hus ikke brænder, for i så fald er vort eget hus i fare. Derfor har vi også en direkte interesse i og et varmt ønske om godt nabo-skab. Kan den række af konferencer om sikkerhed og samarbejde, der nu forberedes i Helsingfors, fremme et friere og mere menneskeligt samkvem, har den været alle anstrengelserne værd.

Svend Haugaard: Idet jeg takker for redegørelsen, kan jeg straks sige, at det radikale venstre er enig i de betragtninger, den indeholder, også og ikke mindst i, at vi her står over for et afgørende punkt i efterkrigstidens europæiske udvikling. Og vi synes nok, at vi på denne måde står i en meget lykkelig situation, der har mulighed for at indeholde den endelige afslutning på den kolde krig, der har redet os som en mare igennem mange, mange år.

Vi er også enige i, at en mislykket konference er værre end ingen konference, og at den derfor skal være vel og godt forberedt, men på den anden side er der nu gået så mange positive og vellykkede initiativer forud, at man nu kan regne med, at det skal være muligt at få et godt resultat.

Der har været lang vej hertil fra 1954 med det første udspil, da Tyskland skulle være medlem af NATO og der kom et udspil fra russisk side, over Polen i 1964-65 og det finske initiativ i 1970 og så til nu, hvor den forberedende konference er påbegyndt. Det har været de små skridts vej. Der har været en række positive initiativer; jeg kan nævne aftalen om det ydre rum, atomprøvestop-pet, telefonen mellem Washington og Moskva osv., alt sammen noget, der i sig selv måske synes småt, men som har været skridt til at skabe større tillid, den nødvendige tillid. Hvert lille skridt har haft værdi, også de skridt, som er taget på grundlag af små landes indsats som Norges og Danmarks.

Nu da vi er fremme foran denne konference, kan man vælge enten at beklage, at det har været så længe undervejs, og at det har været så farligt, eller at glæde sig over, at vi trods alt er kommet så langt, som vi er, og jeg gerne vil have lov til at lægge mest vægt på det sidste, naturligvis. Men jeg kan ikke undlade at komme med en enkelt bemærkning om — og ansvaret derfor mener jeg i høj grad ligger på begge sider — at man har været mistænksom til det urimelige, man har været skeptisk til det urimelige, man har lyttet for meget til militære rådgivere, som måske forståeligt nok ud fra deres indstilling har været angst for at svække det militære beredskab, hvis man var for optimistisk med hensyn til bedømmelsen af situationen. Også det har jo været noget, vi har mærket inden for NATOs militærkreds. Som helhed synes jeg, man må sige, at begge parter har vist for stor mistænksomhed, og at begge i henseende til aggressive hensigter har vist sig bedre end det rygtes, de havde opnået hos den anden part, og det er da kun godt, at det er sådan, som jeg her sidst nævner.

Når vi alligevel er nået frem, mener jeg, vi må anerkende dels det polske, dels det finske initiativ samt alle de små skridt, der er gjort før og efter, og især ét meget stort skridt, nemlig Willy Brandts indsats igennem de sidste 2-3 år. I samme forbindelse kan jeg ikke lade være med at udtrykke glæde over valgresultatet i Tyskland i søndags, både fordi der til en videre indsats i afspændingen er brug for en Brandt-Scheel-kombination, og fordi vi må tage valgresultatet i Vesttyskland som et udtryk for, at ikke mindst den tyske ungdom har forladt den gamle tyske nationalisme til fordel for en vilje til europæisk samarbejde; det synes jeg nok er noget meget lykkeligt.

Jeg mener også, det er godt, at Vesttyskland nu er gået ind for, at Østtyskland skulle være medlem af UNESCO, den første FN-medlemsorganisation, de blev medlem af; det er allerede sket i tirsdags. Vi kan håbe på, at man i løbet af 1973 får lov til at se begge Tysklande som selvstændige medlemmer i FN. Det vil være et yderligere led i afspændingen.

Jeg vil gerne i fortsættelse heraf sige, at vi finder det rigtigt, at dette efter de nordiske statsministres beslutning om en norma-